

کاپیتولاسیون و سخنرانی جاودانه و افشاگرانه امام(ره)

در تاریخ مبارزات انقلابی ملت ایران علیه رژیم ستمشاهی، مقاطع خاصی وجود دارد که بیش از دیگر اتفاقات جلوه کرده که یکی از آنها، سخنرانی جاودانه و افشاگرانه امام درباره تصویب کاپیتولاسیون است.

در تاریخ مبارزات انقلابی ملت ایران علیه رژیم ستمشاهی، مقاطع خاصی وجود دارد که بیش از دیگر اتفاقات جلوه کرده که یکی از آنها، سخنرانی جاودانه و افشاگرانه امام درباره تصویب کاپیتولاسیون است.

خبرگزاری مهر؛ پس از پانزدهم خرداد ماه سال ۱۳۴۲ که مبارزات انقلابی ملت ایران را به رهبری حضرت روح الله آشکار کرد؛ یکی از رخدادها تاریخ ساز ۴ آبان ۱۳۴۳ و سخنرانی تاریخی و افشاگرانه امام در قم است.

آبان ماه سال ۱۳۴۳ هجری شمسی فرا رسیده بود و مردم ایران خود را برای برپایی جشن سالروز میلاد مبارک حضرت فاطمه زهرا (س) آماده می کردند.

امام مطلع شده بودند که قانونی در مجلس ایران به عنوان قرارداد کاپیتولاسیون به تصویب رسیده است؛ معاهده ای که بر اساس آن، کشوری خارجی در مملکتی دیگر، از بعضی حقوق و امتیازها برای اتباع خود برخوردار می شد که از آن جمله، حق قضاوت کنسولی و اجرای مجازات بود.

این معاهده ها غالباً توسط کشورهای زورمند و استعمارگر به ویژه در قرن نوزدهم بر دولتهای ضعیف تحمیل می شد و بر پایه آن قراردادها، اتباع دولتهای استعماری پس از ورود به کشور ضعیف، تحت حاکمیت محکمه های دولت متبوع خودشان باقی می ماندند و دادگاههای آن کشور، حق محاکمه آنها را نداشتند.

امام وقتی از این مصوبه خفت بار مطلع شدند، اعلام کردند که در سالروز عید میلاد حضرت سیده النساء (س)، با مردم سخن خواهند گفت.

البته ماموران رژیم ستمشاهی هم حدس می زدند که امام تصمیم به افشاگری دارد؛ این بود که به بیت امام آمدند تا هشدار لازم را به ایشان ابلاغ کنند؛ اما امام آنها را به حضور نپذیرفت و آنان مطلب خود را با حاج آقا مصطفی در میان گذاشتند و تذکرات احتمالی امام به آمریکا را بدتر از تذکر امام به شاه دانستند!

چنین شد که چهارم آبان ماه ۱۳۴۴؛ که امروز سالگرد آن است؛ به روزی تاریخی برای تاریخ انقلاب اسلامی تبدیل شد.

امام سخنان کوبنده خود را اینگونه آغاز فرمودند:

"بسم الله الرحمن الرحيم
إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

من تاثرات قلبی خودم را نمی توانم اظهار کنم. قلب من در فشار است؛ این چند روزی که مسائل اخیر ایران را شنیده ام خوابم کم شده؛ ناراحت هستم، قلبم در فشار است.

با این تاثرات قلبی، روزشماری می کنم که چه وقت مرگ پیش بیاید.

ایران دیگر عید ندارد، عید ایران را عزا کرده اند، عزا کردند و چراغانی کردند، عزا کردند و دسته جمعی رقصیدند. ما را فروختند، استقلال ما را فروختند و باز هم چراغانی کردند، پایکوبی کردند. اگر من به جای اینها بودم این چراغانی ها را منع می کردم، می گفتم بیرق سیاه بالای سر بازارها بزنند، بالای سرخانه ها بزنند، چادر سیاه بالا ببرند. عزت ما پایکوب شد، عظمت ایران از بین رفت، عظمت ارتش ایران را پایکوب کردند."

همین چند فراز ابتدایی سخنان امام کافی بود تا در بین جملات معظم له، صدای گریه حضار شنیده شود و حتی در برخی لحظه ها، صدای شیون از جمعیت متراکم حاضر به گوش برسد.

امام در ادامه با بیان مثالهایی واضح، خفت قانون کاپیتولاسیون را چنین شرح دادند:

"اگر یک خادم امریکایی، اگر یک آشپز امریکایی، مرجع تقلید شما را در وسط بازار ترور کند، زیر پا منکوب کند، پلیس ایران حق ندارد جلوی او را بگیرد! دادگاههای ایران حق ندارند محاکمه کنند! بازپرسی کنند! باید برود امریکا! آنجا در امریکا اربابها تکلیف را معین کنند! دولت سابق این تصویب را کرده بود و به کسی نگفت. دولت حاضر این تصویب نامه را در چند روز پیش از این برد به مجلس و در چند وقت پیش از این به سنا بردند و با یک قیام و قعود مطلب را تمام کردند و باز نفسشان در نیامد. در این چند روز این تصویب نامه را بردند به مجلس شورا و در آنجا صحبت‌هایی کردند. مخالفتهایی شد، بعضی از وکلا هم مخالفتهایی کردند، صحبت‌هایی کردند لکن مطلب را گذراندند، با کمال وقاحت گذراندند، دولت با کمال وقاحت از این امر ننگین طرفداری کرد. ملت ایران را از سگهای آمریکا پست تر کردند. اگر چنانچه کسی سگ امریکایی را زیر بگیرد بازخواست از او می کنند، اگر شاه ایران یک سگ امریکایی را زیر بگیرد بازخواست می کنند و اگر چنانچه یک آشپز امریکایی شاه ایران را زیر بگیرد، مرجع ایران را زیر بگیرد، بزرگترین مقام را زیر بگیرد هیچکس حق تعرض ندارد. چرا؟! برای اینکه می خواستند وام بگیرند از امریکا، امریکا گفت این کار باید بشود."

امام سپس ادامه دادند:

"سایر ممالک خیال می کنند که این ملت ایران است که اینقدر خودش را پست کرده است، نمی دانند این دولت ایران است، این مجلس ایران است، این مجلس است که هیچ ارتباطی به ملت ندارد، این مجلس سرنیزه است و این مجلس چه ارتباطی به ملت ایران دارد، ملت ایران به اینها رای ندادند، علمای طراز اول، مراجع، بسیاریشان تحریم کردند انتخابات را، ملت تبعیت کرد از اینها رای نداد؛ لکن زور سرنیزه اینها را آورد در این کرسی نشاند."

ادامه سخنان کوبنده امام درباره ترس دولت از نفوذ روحانیون است؛ سخنانی که باز هم با گریه حضار همراه می شود:

"می گویند نفوذ روحانی مضر به حال ملت است؛ نخیر، مضر به حال شماست، مضر به حال شما خائنهاست نه مضر به حال ملت. شما دیدید با نفوذ روحانی نمی توانید هر کاری را انجام دهید، هر غلطی را بکنید، می خواهید نفوذ روحانی را از بین ببرید. شما گمان کردید که با صحنه سازیها می توانید که بین روحانیون اختلاف بیندازید نمی توانید، این خواب باید در مرگ برای شما حاصل شود، نمی توانید همچو کاری انجام دهید، روحانیون با هم هستند. من به تمام روحانیون تعظیم می کنم، دست تمام روحانیون را می بوسم، آن روز اگر دست مراجع را می بوسیدم، امروز دست طلاب را هم می بوسم."

و اما امام باز هم در این خطابه غراء و طولانی، جملات قصار و تکان دهنده فراوانی را به زبان می آورند که بعضی از آن بیانات ماندگار چنین است:

"آقا من اعلام خطر می کنم ..."

ای سران اسلام به داد اسلام برسید، ای علمای نجف به داد اسلام برسید، ای علمای قم به داد اسلام برسید، رفت اسلام؛

ای ملل اسلام! ای سران ملل اسلام! ای روسای جمهور ملل اسلامی! ای سلاطین ملل اسلامی! ای شاه به داد خودت برس، به داد همه ما برسید. ما زیر چکمه امریکا برویم چون ملت ضعیفی هستیم! چون دلار نداریم! امریکا از انگلیس بدتر، انگلیس از آمریکا بدتر، شوروی از هر دو بدتر، همه از هم بدتر، همه از هم پلیدتر ...

امروز دولت آمریکا منفورترین دولت در نظر ماست ...

قطع نفوذ روحانی قطع ید رسول الله است ...

تمام گرفتاریهای ما از آمریکاست ...

بر ملت است که فریاد بزند چرا ما را فروختید"

امام در پایان چند دعا هم دارند:

"خداوندا امور مسلمین را اصلاح کن. خداوندا دیانت مقدسه اسلام را عظمت به آن عنایت فرما. خدایا اشخاصی که خیانت می کنند به این آب و ملک، خیانت می کنند به اسلام، خیانت می کنند به قرآن، آنها را نابود کن. و السلام علیکم و رحمت الله و برکاته."

اینچنین است که چهارم آبان ماه، به روزی تاریخی و ماندگار در تاریخ انقلاب اسلامی تبدیل می شود.

اکنون بیش از نیم قرن است که از این سخنرانی افشاگرانه می گذرد؛ اما تردیدی وجود ندارد که یاد و خاطره این سخنرانی تا ابد در حافظه تاریخی ملت ایران بر جا خواهد ماند.